

LA MORT A MAUTHAUSEN EL 1995...

per Miquel A. Marquès*

Les intencions

Fa mig segle i busques que uns éssers vius van morir sota un homicidi generalitzat; aquest va coincidir amb un conflicte armat, la segona guerra mundial: Però la mort de milions de persones a camps de concentració, dirigits per alemanys i els seus col.laboradors va ser un fet que després, amb el pas del temps, ha servit per posar-ho com a exemple del que no s'ha de permetre als totalitarismes.

De totes formes, si aquell fet ens fa alçar les celles, és per la forma com van morir aquelles persones, i el nombre. Però açò no ha d'ajudar-nos a pensar que el feixisme és el pitjor sistema totalitari, mentre no ens oblidem que s'han succeït genocidis constantment, abans i després del fet nazi. Recordem, si més no, alguns dels més destacables durant els darrers anys per veure que en massa ocasions tenim una memòria massa dèbil. Així, la lluita aferrissada al Vietnam, les dictadures sudamericanes i els seus desapareguts, les constants guerres al Tercer Món, com va ser la llarga guerra civil a Etiòpia, l'atac sistemàtic que està patint el poble kurd, la pressió de l'estat jueu sobre el poble palestí; o sense anar més enfora, els darrers esdeveniments com són les massacres patides a Rwanda i la lluita ètnica a l'ex-lugoslàvia. I aquí tampoc hem d'oblidar, com fàcilment se sol fer, de les accions practicades pels dits països del centre o del primer món, com va ser el genocidi practicat per Estats Units quan, el 6 i el 9 d'agost de 1945, van llençar les bombes atòmiques sobre les ciutats d'Hiroshima i Nagasaki al Japó, pens que un fet no prou justificable des del punt de vista militar, per les conseqüències que després van haver de patir aquelles persones; i encara, tots aquells que si bé aquests mateixos països no hi han participat d'una forma directa, sí que han ajudat a dur-se a terme.

Deim tot l'anterior, per intentar fer reflexionar a la gent perquè, tot i haver passat mig segle, encara avui en dia s'estan donant més genocidis. Per tant, si ens conscienciam un poc més del perquè aquests es donen, ja hauré contribuït amb el nostra gra d'arena.

De fet, pareix que l'interès econòmic està per damunt de qualsevol postura humanitària.

Amb aquest breu article, el que volem és seguir les passes de Jaume Mercadal pels camps de refugiats francesos, fins a la seva definitiva desaparició, causa del sistema feixista alemany.

Jaume Mercadal Orfila, mort a Mauthausen

Jaume Mercadal Orfila va néixer el 19 d'octubre de 1912, a Alaior. Era sabater i treballava a can Miquel Marin, que era fabricant de sabates; els diumenges, amb el seu germà Miquel, feien de barber. Militar republicà, a finals de 1938 s'anà a Barcelona. Son pare era Jaume Mercadal Huguet, nascut el 14 d'abril de 1880, a es Mercadal, i moriria a Palma de Mallorca l'any 1955, a conseqüència del xoc que va patir arrel de la mort del seu fill. La seva mare era Catalina Orfila Pons, nascuda el 17 de febrer de 1882. A més d'ell, van tenir a Maria, Miquel, Benita, Catalina i Antònia. Vivien al carrer del Bisbe, núm. 7, d'Alaior.

Jaume Mercadal era una persona activa. Durant el servei militar, va servir a la marina, en l'*Almirante Lobo*. A dins la guerra civil, va tenir responsabilitats militars, arribant un moment que va partir cap a la península. Acabada la guerra, es va traslladar a França, on va anar a un camp de refugiats. Seria empresonat el 1940 pels alemanys.

Jaume Mercadal va ser traslladat al camp de concentració el 21.04.1941 i assassinat el 13.10.1942.

En el llistat també hi apareix assassinat un altre home d'origen alaiorenc. Va ser Bartomeu Florit Pellicer, nascut el 13.08.1899, traslladat el 29.03.1941 i mort el 24.11.1941; estava casat amb Rosa Morante Torras.

En Jaume i en Bartomeu van morir en el Kommando de Gusen (Mauthausen).

Els camps de refugiats

En Jaume envià cartes als seus familiars des de diversos llocs. Les primeres foren enviades des de Barcarès. Aquell va ser un camp de concentració